

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

תצא

לפרסם שעומדים בסיום העבודה ובתחילת "מתן השכר"

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

שבעים ושש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות* ש"פ תצא, י"ד אלול ה'תשנ"א

ישען על מקוה ישראל כו' וישים נפשו בכפו כו' ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו כו' ויפנה מכל דבר למלחמה כו' ככל לבו ובכל נפשו¹], היפך בתכלית מהמעמד ומצב דירושה וישבתה בארץ, „איש תחת גפנו ותחת תאנתו“⁴, ועד להבאת ביכורים (לאחרי כיבוש וחלוקה)⁵, „מראשית כל פרי האדמה“⁶ (משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל⁷), ובאופן ד, „ושמחת בכל הטוב גו“⁸ (כהמשך וסיום הפרשה), מתוך התיישובות ומנוחה בשלימות.

ב. ועד"ז בנוגע לביאור תוכן הפרשיות בעבודת האדם לקונו:

„כי תצא למלחמה על אויבך“ – מורה על היציאה דנפש האלקית משרשה ומקורה למעלה (בעולם האצילות, שעז"נ „נשמה שנתת בי טהורה היא“) לירד למטה (עד לעולם העשי' הגשמי, שעז"נ „אתה בראתה כו' יצרתה כו' נפחתה כו' משמרה בקרבני“) ולהתלבש בגוף ונפש הבהמית כדי לבררם ולזככם, ועד להבירור וזיכוך דחלקו בעולם – שעבודה זו היא באופן של מלחמה עם המנגד („אויבך“), ובפרט בזמן הגלות, שמצד ההעלם וההסתר דחשכת הגלות מודגש יותר תוקף המנגד ובמילא גם הצורך במלחמה בתוקף כדי לבטלו.

ו, „כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה וירשתה וישבת בה“ –

א. הסדר דקריאת התורה הוא „מקום שמפסיקין בשבת בשחרית שם קוראין במנחה . . כיצד, שבת ראשונה קורין בשחרית בסדר בראשית, במנחה קורין אלה תולדות נח עשרה פסוקים או יותר . . ועל דרך זו קורין כל השנה“⁹, אשר, בקריאת שתי הפרשיות בשבת אחת מודגש הקשר והשייכות דשתי הפרשיות זל"ז.

וצריך להבין בנוגע לשתי הפרשיות שקורין בשבת זו – פרשת כי תצא (שקורין בשחרית) ופרשת כי תבוא (שקורין במנחה) – שהם (לכאורה) ענינים הפכיים זמ"ז:

בשמות הפרשיות (שהשם מורה על תוכן הפרשה כולה) – „תצא“ ו„תבוא“ – שיציאה וביאה הם ענינים הפכיים זמ"ז, כפשוטו.

ובתוכן (התחלת וראש) הפרשיות – „כי תצא למלחמה על אויבך גו“¹⁰, „כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה“ – שיציאה למלחמה וישיבה בארץ הם מצבים שונים והפכיים זמ"ז, שכן, אף שהמלחמה היא באופן ש, ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבינו“ (כהמשך וסיום הכתוב), ה"ז קשור עם מעמד ומצב דהענדר המנוחה וההתיישובות [כמודגש גם בפס"ד הרמב"ם¹¹, ומאחר שיכנס בקשרי המלחמה

(*) כולל גם ענינים אחדים מהשיחות ד"א, י"ג וט"ו אלול. – ע"ד תוכן ימים הנ"ל ראה לקמן סי"ג.

1) רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ג.

2) נוסף על כללות הענין דסמיכות הפרשיות, כפי שמצינו שבכמה פרשיות מבארים חז"ל הטעם „למה נסמכה פרשת כו' לפרשת כו" (פרש"י ר"פ בהעלותך ושלח. ועוד).

3) הל' מלכים ספ"ז.

4) לשון הכתוב – מלכים א' ה, ה. מיכה ד, ד.

5) פרש"י ר"פ תבוא.

6) תבוא כו, ב.

7) פרש"י עז"פ.

8) שם, יא.

9) ראה אוה"ת ריש פרשתנו. ד"ה כי תצא

בסה"מ תרמ"ו (ע' כו"ז).

לעתיד לבוא" – מודגש ענין השכר.

ואף שעבודה ושכר הם ענינים („פרקים“) שונים ובזמנים שונים, וכמחז"ל¹³, „היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם“, מ"מ, קורין ולומדים שניהם (הפרק דעבודה והפרק דשכר) בשבת אחת ובהמשך אחד (ללא הפסק בינתיים)¹⁴, ועד – כפרק אחד¹⁵.

ד. ונקודת הביאור בזה:

התחלת הקריאה דפרשת כי תבוא לאחרי ובהמשך להקריאה דפרשת כי תצא היא כמו פירוש וביאור לפרשת כי תצא – שגם העבודה דמלחמה („כי תצא למלחמה על אויבך“) צריכה להיות באופן של מנוחה והתיישובות („כי תבוא אל הארץ ג' וירשתה וישבת בה“), ויתירה מזה, שבכללות העבודה („כי תצא“) ישנו כבר מעין ודוגמא ועד להתחלת המעמד ומצב דשכר („כי תבוא“).

ובסגנון המשנה דפרקי אבות: „ודע שמתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא“ – דיש לומר הפירוש בזה, שהעבודה עצמה היא מתוך התקשרות והתחברות („דע“, ש"דעת הוא לשון התקשרות והתחברות¹⁶) עם המעמד ומצב ד"שכרן של צדיקים לעתיד לבוא", היינו, שבזמן העבודה („היום לעשותם“) ישנו מעין ודוגמא והתחלת השכר דלעתיד לבוא.

מורה על עבודה באופן של מנוחה ושלום, בזמן שישראל יושבין על אדמתם וביהמ"ק על מכונן (ועד כבימי שלמה) – היפך בתכלית מהמעמד ומצב ד"כי תצא למלחמה על אויבך" שבעבודה דזמן הגלות.

ג. ועוד ועיקר:

התוכן ד"כי תבוא אל הארץ ג' וירשת וישבתה בה" בהקריאה בתורה (ש"היא נצחית¹⁰) ביום זה, שייך גם (ובעיקר) להביאה אל הארץ ירושה וישיבה בארץ לעתיד לבוא, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ועפ"ז מודגש יותר החילוק וריחוק הערך שבין הפרשיות כי תצא וכי תבוא (שקורין ביום זה) – לא רק ב' אופני עבודה (בדרך של מלחמה ובדרך של מנוחה ושלום) שחלוקים זמ"ז, אלא חילוק כללי שבין עבודה לשכר – שפרשת כי תצא קשורה עם מעשינו ועבודתנו (כולל – זמן משך הגלות, ופרשת כי תבוא קשורה עם השכר דלעתיד לבוא.

וענין זה מודגש גם באמירת ולימוד שני הפרקים דמסכת אבות (פרק ראשון ופרק שני) בשבת זו:

בהתחלת פרק ראשון – „משה קיבל תורה מסינינו ומסרה כו" לכאור"א מישראל עד סוף כל הדורות, והעמידו תלמידים הרבה" – מודגשת כללות העבודה דבני" בקיום התורה¹², ובסוף פרק שני – „ודע שמתן שכרן של צדיקים

(10) תנאי רפ"ו.

(11) לאחרי יציאתה (ונסעה וירדה) מהמעמד ומצב ד"חמורה גנוה שגנוה לך" (שבת פה, ב) – שבוה מרומז הקשר והשייכות לפרשת תצא.

(12) ובפרשיות יותר – בה"שלשה דברים" שעליהם „העולם עומד“, תורה עבודה וגמילות חסדים (משנה ב').

(13) עירובין כב, א. וראה לקו"ש חכ"ט ע' 41 ואילך. וש"ב.

(14) ויש לומר, שבוה מודגש חידוש גדול יותר מהמשך דקריאת הפרשיות כי תצא וכי תבוא, לאחרי ההפסק בין שחרית למנחה.

(15) ועד שסברא לומר (וצ"ע ובירור בזה) משנת „כל ישראל" לפני פרק ראשון ומשנת „רבי חנניא בן עקשא" לאחרי פרק שני, ולא ב"פ (לפני ולאחרי כל פרק בפ"ע), כיון שאמירתם בשבת זו היא כפרק אחד. (16) תנאי ספ"ג.

שניתן בו ביום, „ביומו („היום לעשותם“) תתן שכרו”²², כדלקמן.

ה. ויובן בהקדם ביאור הענין ד, „כי תצא למלחמה על אויבך“, כפירוש רש"י „במלחמת הרשות הכתוב מדבר“ – בעבודת האדם:

ע"פ האמור לעיל (ס"ב) ש, „כי תצא למלחמה על אויבך“ רומז על כללות עבודת האדם בעולם – איך יתפרש ש, „במלחמת הרשות הכתוב מדבר“ (שאין ציווי וחיוב לצאת למלחמה, אא"כ רצונם של ישראל בכך), הרי, היציאה למלחמה דבירור הגוף ונה"ב וחלקו בעולם היא ציווי וחובה²³?

ומזה באים לשאלה נוספת – בנוגע לתשלום שכר על העבודה²⁴:

„שכר“ – שייך בפועל שמשכיר את עצמו לעבוד את בעה"ב תמורת השכר, כיון שלולי זאת אין עליו חיוב לעבוד את בעה"ב, משא"כ בעבד שקנוי רבו וחיוב לשמש את רבו, לא שייך שכר. וכיון שבנ"י חייבים בעבודת ה' (גם) מדין עבד, כמ"ש²⁵ „כי לי בני ישראל עבדים“, ועוד יותר מחיוב דעבד, כיון ש, „אני (לא) נבראתי (אלא) לשמש את קוניי”²⁶ – מהו"ע דתשלום שכר על העבודה והשימוש לקונו, הרי שכר ניתן על עבודה

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בפרשת כי תצא עצמה – שבה נאמר הציווי דנתינת שכר שכיר (פועל) באופן ש, „ביומו”¹⁷ תתן שכרו¹⁸, ומזה מובן גם בנוגע לנתינת השכר על עבודתם של בנ"י ע"י הקב"ה¹⁹ (בדוגמת „בעל הבית” ששוכר „פועלים“, „בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך“, כלשון המשנה בפרקי אבות דשבת זו²⁰), שנוסף על „מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא“, „למחר לקבל שכרם”²¹, צ"ל וישנו גם השכר

(17) כד, טו (התחלת השיעור דיום הש"ק).

(18) נוסף על הדין שנאמר בפרשתנו לפנ"ז – „כי תבוא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשו שבעך“, „כי תבוא בקמת רעך וקטפת מלילות בידך” (כג, כה"כ), ש, בפועל* הכתוב מדבר (פרש"י שם), ש, מצוה שיניח אותן לאכול ממה שהן עושין בו” (רמב"ם הל' שכירות רפ"ב), ודוגמתו בעבודתם של ישראל בכרמו ושדהו של הקב"ה (שנקרא „רעך” (שמו"ר ר"פ יתרו. ועוד) – שהקב"ה מניח להם לאכול (שזה כולל כל צרכי האדם, שכולם נקראים בשם אכילה) כדי צרכם, הן דברים המוכרחים לקיום האדם (העבודה בשדה), והן דברים של תענוג (העבודה בכרם). – וראה בארוכה לקו"ש חל"ד ע' 132 ואילך.

(19) כמ"ש, מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל“, „מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות” (שמו"ר פ"ל, ט).

(20) פ"ב מט"ו, מ"ד"טז.

(21) ולהעיר, שגם ענין זה (שהשכר הוא למחר, לעתיד לבוא) מרומז בפרשת כי תצא – כדרשת חז"ל (סוף חולין) על הפסוק (פרשנו כב, ז), „למען ייטב לך והארכת ימים” (שנאמר בשכר מצות שילוח הקן), „תניא דבי ר' יעקב אומר אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שאין תחית המתים תלוי בה, בכבוד אב ואם כתיב למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך, בשילוח הקן כתיב למען ייטב לך והארכת ימים, הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות ועלה ושלא את האם ולקח את הבנים ובחורתו נפל ומת, היכן אריכות ימיו של זה

והיכן טובתו של זה, אלא למען יאריכון ימך בעולם שכולו ארוך. ולמען ייטב לך לעולם שכולו טוב . . . שכר מצות בהאי עלמא ליכא” (וראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 197 ואילך).

(22) ראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 138 ואילך.
(23) אלא שקיום הציווי בפועל תלוי בבחירתו של האדם – „רשות לכל אדם נתונה . . . להיות צדיק כו” (רמב"ם הל' תשובה רפ"ה).
(24) ראה גם לקו"ש ח"י ע' 394 ואילך.

(25) בהר כה, נה.

(26) משנה וברייתא סוף מס' קידושין (ע"פ גירסת המלאכת שלמה למשנה שם. ועוד).

(*) ואפילו בבהמה נאמר „לא תחסום שור בדישו” (פרשתנו כה, ד).

אלקין" - כמבואר בלקו"ת³⁵ ש"הוי" הוא אלקין ממש, שבכל נפש מישראל יש בחי' (ועאכו"כ) והארה משם הוי' ממש, וכמ"ש³⁶ כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו, שהם חלק והארה משם הוי' ממש, ולא רק "הוי' שבנאצלים", אלא גם "הוי' שבמאציל", ולא רק ד' אותיות שם הוי', אלא גם בחי' קוצו של יו"ד, שלמעלה משם הוי', ועד לבחי' דלא אתרמזו בשום אות וקוצא כלל, ועד לעצמותו ית'.

ועפ"ז יש לבאר ש"כ תצא למלחמה גוי" קאי, במלחמת הרשות":

כיון שישראל הם, חלק הוי", ישראל וקוב"ה כולא חד", הרי הם למעלה לגמרי משייכות למציאות העולם ולעבודה בעולם, וירידתם לעולם (באופן של יציאה ("תצא") ממקומם האמיתי כפי שהם חד עם קוב"ה) לצורך העבודה דבירור העולם, היא, לאחר שנעשה סדר ההשתלשלות דבריא העולם, "ברשותם" של ישראל (כביכול) שבהם נמלך לברוא העולם, ולכן, ירידתם לעולם ועבודתם בעולם היא בבחינת "מלחמת הרשות"³⁷.

בסגנון אחר: מצד מציאותם של ישראל כפי שנבראו בעולם, עבודתם היא באופן של חובה - "אני נבראתי לשמש את קוניי"; אבל מצד מציאותם האמיתית שלמעלה מהעולם (שמודגשת בדיוק הלשון "תצא", שבריאיתם בעולם היא

שהיא באופן של רשות), מלחמת הרשות", ולא על עבודה שהיא באופן של חובה?

ו. ויש לומר הביאור בזה - ע"פ דיוק הלשון "כי תצא למלחמה על אויבך", "תצא" דייקא²⁷:

עבודת האדם בעולם היא באופן של יציאה ("תצא") ממקומו האמיתי - לא רק ביחס לעמידת הנשמה בעולם האצילות (נשמה שנתת בי טהורה היא, כנ"ל ס"ב), אלא גם (ובעיקר) ביחס לשרשה ומקורה הראשון - למעלה מכל סדר ההשתלשלות (כולל גם למעלה מהתחלת ההשתלשלות) בצמצום²⁸ הראשון²⁹, שהרי "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"³⁰, ובהם נמלך הקב"ה ע"ד בריאת סדר ההשתלשלות, כמארוז³¹ "במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים" - להיותם "חלק אלקה ממעל ממש"³², מציאות אחת עם מהותו ועצמותו ית', "ישראל וקוב"ה כולא חד"³³.

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם במ"ש בהמשך הפרשה³⁴, "ולא אבה הוי' אלקין לשמוע אל בלעם גוי' כי אהבך הוי'".

(27) אף שמצינו בקרא גם בלשון ביאה - "כי תבוא מלחמה גוי" (בהעלותך יו"ד, ט).

(28) ויש לומר, ש"כי תצא (ל)מלחמה" רומז גם על הצמצום, שהוא כמו מלחמה כביכול לצמצם את האור, ובפרט בצמצום הראשון שהוא בדרך סילוק.

(29) ובפרטיות יותר - לא רק הצמצום שבבחי' עיגול, אלא גם הצמצום שלפנ"ו שהוא מרובע ולא עיגול (כדאיתא בספרי קבלה, ומובא לעתים נדירות בדרושי חסידות) ראה סה"מ תרנ"ט ע' עז בהערה ד"ה רושם. (וש"נ).

(30) ב"ר פ"א, ד.

(31) ראה שם פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, א (ג).

(32) תניא רפ"ב.

(33) ראה חז"ח ע"ג, א.

(34) כג, ו.

(35) פרשתנו לח, ג ואילך. וראה לקמן הערה 43.

(36) האוינו לב, ט.

(37) ויש לומר, שמטעם זה גם העבודה בפועל היא באופן ש"רשות לכל אדם נתונה". הרשות בידו, הוא שכתוב בתורה הן האדם הי' כאחז ממנו. . עושה כל מה שהוא חפץ ואין מי שיעכב בידו כו" (רמב"ם שבהערה 23. וראה לקו"ת אמור לח, ב).

עלה ברצונו ית' להיות נחת רוח לפניו ית' כד אתכפא סט"א ואתהפך חשוכא לנהורא כו"י⁴¹, היינו, שהתגלות עצמותו ית' תהי' בתחתונים. ולכן:

כדי שפעולתם של ישראל בעשיית הדירה תהי' מצד התחתונים - יש צורך שהנשמה תצא ממקומה האמיתי בעצמותו ית', ותרד למטה ותתלבש בגוף בעוה"ז הגשמי (ככל הנבראים שבעולם), שיש בו מציאות של מנגד („אויבך“) שצריכים ללחום בו („מלחמה“).

וכדי שעבודתם של ישראל תפעל ותעשה דירה לעצמותו ית' (לא רק לדרגת האלקות שבערך העולם, אלא דירה לעצמותו ית', בדוגמת דירת האדם שבה מתגלה בכל עצמותו⁴²) - יש צורך שבירידתם למטה יהי' ניכר מוצאם („כי תצא“ בלשון הוה) ממקומם האמיתי בעצמותו ית'.

בסגנון אחר: החידוש שבירידת הנשמה למטה הוא שגם בהיותה בבחינת מציאות ה"ה חד עם עצמותו ית' (כמודגש בכך שגם במעמד ומצב ירוד לא יכול יהודי להפרד ח"ו מאחדותו ית'⁴³), ולכן, נעשה

(41) תניא רפ"ו.

(42) ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא. וש"נ.

(43) ולכן „לא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם גו' כי אהבך הוי' אלקיך“, ש"אע"פ שבא בטענה דמקום עון לישראל (כו') אעפ"כ לא אבה . לשמוע את דבריו כלל, ולא שיש להשיב על דבריו תשובה נוצחת מטעם ודעת המושג ומובן, רק שאין מקבילין ושומעין את דבריו כלל בלי טעם ודעת, מצד „בחי" אהבה הטבעית . . בלי טעם ודעת . . בחי' קיצו של יו"ד של שם הוי' (לקו"ת שבערה 35)*.

לאחרי היציאה ממקומם האמיתי שלמעלה מסדר השתלשלות בריאת העולם, עד כדי כך, שבהם היתה ההמלכה על בריאת העולם - עבודתם היא באופן של „רשות“, „מלחמת הרשות הכתוב מדבר“³⁸.

ועפ"ז מובן גם כללות הענין דתשלום שכר (שאינו שייך בעבודה שמצד החיוב כעבודת העבד לאדונו) - כיון שמצד מציאותם האמיתית דישראל שלמעלה מהעולם, ירידתם לעולם לצורך העבודה דבירור העולם היא באופן של רשות³⁹.

ז. ולתוספת ביאור הענין דתשלום שכר על העבודה - יש להקדים תחילה ביאור כללות ענין העבודה ד„כי תצא למלחמה על אויבך“:

יציאת („כי תצא“) הנשמה ממקומה האמיתי ש„ישראל וקוב"ה כולא חד“, לירד למטה ולהתלבש בגוף בעוה"ז הגשמי, היא מפני שנתאוהה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁰, דאף ש„קודם שנברא העולם ה"ה הוא לבדו יחיד ומיוחד וממלא כל המקום הוה שברא בו העולם“, הרי, ע"י „השתלשלות העולמות וירידתם ממדרגה למדרגה . . נברא עוה"ז הגשמי והחומרי ממש והוא התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' . . שכן

(38) ועפ"ז יומתק דיוק הלשון „הכתוב מדבר“ - כי, הענין ד„מלחמת הרשות“ הוא מצד שרש הענינים למעלה („הכתוב מדבר“).

(39) להעיר מהמבואר בענין „תפלת ערבית רשות“, „רשות“ שלמעלה מ„חובה“ - ש„רשות“ מורה על בחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם (ראה לקו"ת ש"ש כד, ב. ובכ"מ), ומזה מובן גודל מעלת השכר - שעם היותו שכר על עבודת האדם (ע"ד אתעדל"ע שנמשכת ע"י אתעדל"ת), ה"ה מבחי' נעלית ביותר שאין אתעדל"ת מגעת שם, מצד מציאותם האמיתית דישראל שהם חד עם עצמותו ית'.

(40) ראה נהחומא נשא טז. ועוד.

(*) ועפ"ז י"ל הטעם שהענין דקוצו של יו"ד דשם הוי' שבפנשו האדם נתבאר בד"ה ולא אבה גו'.

בבירור העולם מתגלית בעולם מציאותם האמיתית של ישראל שנקראים „ביכורים”⁴⁷ (כמ"ש „כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם”⁴⁸, „קדש ישראל לה' ראשית תבואתו”⁴⁹) ע"ש שקדמו לכל דבר, להיותם חד עם עצמותו ית', ולכן, על ידם נעשית הארץ דירה לעצמותו ית'.

ט. ובהתאם לתוכן העבודה נעשה גם תשלום השכר על העבודה – „שכר מצוה מצוה”⁵⁰, „שכר מצוה היא (ה)מצוה עצמה”⁵¹:

לאחרי שרבינו הזקן מבאר⁴¹ ש, תכלית בריאת עולם הזה הוא שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ממשיך, „ונודע שימות המשיח ובפרט כשיחיו המתים הם תכלית ושליומות בריאת עולם הזה שלכך נברא מתחלתו”, וממשיך (בפרק שלאח”ז⁵²) ש, תכלית השליומות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי אור א"ס ב"ה בעוה"ז הגשמי תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, כי הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה, כי בעשייתה ממשיך האדם גילוי אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה להתלבש בגשמיות עוה"ז כו".

כלומר, תשלום השכר על העבודה הוא תוכן ענינה של העבודה עצמה – גילוי אלקות בעולם, להיות לו ית' דירה בתחתונים.

ועפ"ז יש לבאר אופן קיום הציווי

על ידה החידוש שגם בתחתונים נעשית דירה לעצמותו ית'.

ח. ויש לומר, שענין זה מרמז גם בפרשת כי תבוא שקורין בהמשך לפרשת כי תצא:

„כי תבוא אל הארץ” – שאף שמקומה האמיתי של הנשמה הוא למעלה מהעולם (ארץ), מ"מ, לא זו בלבד שיוצאת משם („כי תצא”), אלא עוד זאת, שבאה („כי תבוא”) ונכנסת ומתלבשת בגוף שב, הארץ (מלשון ארציות)⁴⁴ – כדי שעבודתה בבירור העולם תהי' מצד התחתונים.

ועי' נעשית „הארץ” (בה"א הידיעה) – „ארץ ישראל”, „למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה”⁴⁵, ויתירה מזה, „הארץ אשר ה' אלקיך נותן (כל הנותן בעין יפה הוא נותן”⁴⁶) לך נחלה”, שניכר בהארץ שהיא נחלתם של בני, ובאופן ד, ירשתה וישבת בה”, שנעשית מקומם הקבוע דבני, מקום ראוי ומתאים למעלתם של ישראל – שלהיותם חד עם עצמותו ית', פועלים בהארץ (תחתונים) שתהי' דירה לעצמותו ית'.

ומודגש יותר בהמשך הפרשה, „ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו'”, מצות ביכורים – שע"י עבודתם של ישראל

(44) ובלשון רבינו הזקן: „גוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם” (תניא פמ"ט).

(45) ב"ר פ"ה, ח.

(46) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

(47) זהר ח"ב קכא, רע"א (ברע"מ). ח"ג רנג, ב. (ברע"מ) וברמ"ז שם – הובא ונת' באוה"ת ר"פ תבוא.

(48) הושע ט, ו.

(49) ירמ' ב, ג.

(50) אבות פ"ד מ"ב.

(51) תניא פל"ט (נב, ב).

(52) רפל"ז.

שבפרשתנו (ולפני הביאור בד' האותיות דשם הוי'), ולא בד"ה ראה אנכי (שלפני) שבו נתבאר ענין ד' אותיות שם הוי' (כפי שמציין הצ"צ בהתחלת הענין „ונעמי' שזה בד"ה ראה אנכי”) – כיון שתוקף ההתקשרות שלמעלה מטו"ד (קוצו של יו"ד) מתגלה במעמד ומצב שיש צורך ב,לא אבה ג' לשמוע ג' כי אהבך ג'.

שאו דוקא תהי' העבודה דלימוד התורה וקיום המצות בתכלית השלימות: בלימוד התורה - „תורה חדשה מאתי תצא”⁵⁸, גילוי פנימיות התורה, „סוד טעמי” וצפונותי”⁵⁹, ובקיום המצוות (נוסף על השלימות דקיום כל המצוות, גם התלויות בהכניסה לארץ וירושה וישיבה ובנין ביהמ”ק, כמצות ביכורים) - השלימות היתירה „כמצות רצונך”⁶⁰.

י. ובעומק יותר - שמעין ודוגמא והתחלה דענין השכר ישנו בעבודה עצמה (לפני שמגיע זמן תשלום השכר על עבודה פרטית זו מצד החיוב ד„ביומו תתן שכרו”), ותיכף ומיד בהתחלת העבודה:

ע”פ האמור שהעבודה והשכר ענינם אחד, שע”י עבודתם של ישראל שהם חד עם עצמותו ית’, פועלים גילוי עצמותו ית’ בעולם, ה”ז שייך גם למעמד ומצב שלפני התחלת העבודה, לפני הבריאה, „כי קודם שנברא העולם ה’ הוא לבדו יחיד ומיוחד וממלא כל המקום הזה שברא בו העולם”⁶¹, אלא, שניתוסף חידוש הכי עיקרי (שבשביל זה היתה תכלית הבריאה), שע”י עבודתם של ישראל (שהם חד עם עצמותו ית’) בעולם נעשה גילוי עצמותו ית’ בעולם, דירה לו ית’ בתחתונים.

וענין זה יכול וצריך להיות ניכר כבר בהתחלת העבודה - שעבודתם של ישראל בעולם אינה מתחילה במעמד ומצב ההוה, לאחר בריאת העולם וירידת הנשמה לעולם, אלא במעמד ומצב העתידי, לעתיד לבוא, שהוא כמו מעמד

„ביומו תתן שכרו” ע”י הקב”ה - דכיון שע”י עשיית כל מצוה ומצוה נמשך גילוי אור א”ס ב”ה בעולם, נמצא, שישנו תשלום השכר (לא רק מידי יום ביומו, „ביומו תתן שכרו”, אלא גם) ע”י כל מצוה ומצוה בפ”ע - בענין פרטי, גאולה פרטית, וכיו”ב.

ועוד וג”ז עיקר - שגם (עיקר) השכר שלעת-עתה „סגור בתיבה”⁵³, נמצא כבר בבעלותו של ה„פועל” (כאו”א מישראל), ולא עוד אלא שבידו וברשותו לפתוח התיבה (ולגלות השכר) בכל עת שירצה - ע”ז שמוסיף עוד „מצוה אחת” שעל ידה „הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה”⁵⁴ דגאולה האמיתית והשלימה ע”י משיח צדקנו, שאו (בימות המשיח, ובפרט כשיחיו המתים) יתגלה השכר, „גילוי אור א”ס ב”ה בעוה”ז הגשמי”, כמ”ש⁵⁵ „ונגלה כבוד ה’ וראו כל בשר יחדיו וגו’”.

ונוסף על קבלת השכר באופן ש„ביומו תתן שכרו”, ישנו גם „מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא”, „למחר לקבל שכרם” (באלף השביעי⁵⁶) - כללות השכר על מעשינו ועבודתנו דכל בני”⁵⁷ שבכל הדורות במשך שית אלפי שנים דהוי עלמא, כולל גם השכר על העבודה דבנ”י בימות המשיח, ובפרט כשיחיו המתים (כל בני”י שבכל הדורות שלפנ”ז),

(53) לקו”ת דברים א, ב. וראה סה”מ תרכ”ז ס”ע תלג ואילך. תרכ”ט ריש ע’ רט. ועוד.

(54) רמב”ם הל’ תשובה פ”ג ה”ד.

(55) ישעי’ מ, ה. תניא רפ”ו.

(56) ראה תניא שם בהגהה: „וקבלת שכר עיקרו

באלף השביעי כמ”ש בלקוטי תורה מהאר”י ז”ל.”

(57) כדיוק הלשון „מתן שכרן של צדיקים”, לשון רבים, דקאי על השכר של כל בני” (עמך כולם צדיקים), נוסף על השכר של כל יחיד בפ”ע, „ביומו תתן שכרו”, לשון יחיד.

(58) ישעי’ נד, א. ויק”ר פ”ג, ג.

(59) פרש”י שה”ש א, ב.

(60) לאחר שלימות הבריור דכל עניני העולם שבהם מקיימים המצוה, ושלימות האדם שמקיים המצוה (ראה תו”ח ר”פ יחיא ובכ”מ).

והשלימה ע"י משיח צדקנו (כנ"ל ס"ג)), היינו, שגם עבודת המלחמה בבירור העולם היא באופן של מנוחה והתיישבות – כיון שבזמן העבודה ("היום לעשותם") ניכר בישראל ועל ידם בעולם המעמד ומצב שלפני הבריאה (שהיא כנ"ל – מעמד של "כי תצא"), והמעמד ומצב דלעתיד לבוא ("כי תבוא").

ולכן: עבודת המלחמה היא מתוך ידיעה והכרה שלאמיתותו של דבר לא שייך מציאות של מנגד – כי המצב הוא של "על אויבך", "למעלה מאויבך"⁶³, ותכליתה ומטרתה, "ונתנו ה' אלקיך בידך", ויתירה מזה, "ושבית שביו", "שביו" (שבי שלו, של "אויבך"⁶⁴) דייקא, שרומז על רפ"ח ניצוצים דעולם התהו (השרש ד"אויבך") שנפלו ונשבו ("שביו") בדברים הגשמיים שבועה"ז, אשר, ע"י עבודתם של ישראל בהבירור שלהם נעשה, "ושבית שביו", שמקבלים (גם) האורות דתהו (עשו) שלמעלה מהאורות דתיקון (יעקב)⁶⁵, כמרומז במ"ש בהמשך הפרשה⁶⁶, "והי הבן הבכור לשניאה", שע"י בירור הלעו"ז ("שניאה") ממשיכים האורות דתהו שקודמים ("בכור") לאורות דתיקון⁶⁷, ויתירה מזה, שמתגלה בעולם המציאות האמיתית שישראל (יעקב) קודמים (ביכורים)

ומצב העבר, לפני בריאת העולם ("שלכך נברא מתחלתו"⁶¹) – שניכר בישראל מציאותם האמיתית קודם שירדו למטה שהם חד עם עצמותו ית'⁶², וניכר בעולם המעמד ומצב שהי' הוא לבדו ממלא כל המקום הוזה שברא בו העולם, שע"ז נקל יותר להשלים כוונת הבריאה ע"י מעשינו ועבודתינו לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

יא. עפ"ז יש לבאר גם המשך הפרשיות כי תצא וכי תבוא המודגש בקריאתך בשבת אחת:

בהמשך הפרשיות מרומז שהעבודה ד"כי תצא למלחמה על אויבך" (שקאי על כללות מעשינו ועבודתנו בעולם, ובפרט בזמן הגלות), נעשית באופן ד"כי תבוא אל הארץ גוי (הרי תומ"י) וירשתה וישבת בה" (שקאי על הגאולה האמיתית

61) כמ"ש בהתחלת הבריאה, "ורוח אלקים מרחפת על פני המים", "זה רוחו של מלך המשיח" (ב"ר פ"ב, ד. רפ"ח). וראה לקמן הערות 70. 121. 62) ודוגמתו בהתחלת העבודה דכל יום – שמיד כשניעור משנתו* אומר "מודה אני לפניך כו'", היינו, שעוד לפני הרגש מציאותו ("אני") ישנו הרגש הביטול ד"מודה אני", ובמילא, גם ה"אני" (לפני שמגיע לדרגה ד"אנכי") הוא "לפניך", כמרומז בר"ת ד"אני", שהאל"ף שבו, התחלת מציאותו, הוא באופן של נשיאת ראש (נו"ן), להיותו קשור עם הו"ד, יו"ד שלמעלה**.

63) לקו"ת פרשתנו לו, רע"א.
64) ולא "שבי" דישאל ח"ו (ע"ד מ"ש במק"א חוקת כא, א), "ולחם בישראל וישב ממנו שבי"*.
– וי"ל שרומז בפירוש רש"י ש"במלחמת ארץ ישראל אין לומר ושבית שביו".
65) ראה המשך וככה תרל"ז פס"ח. סה"מ תר"ל ע' פח. סה"מ קונטרסים ח"ב שסב, ב. ועוד.
66) כא, טו.
67) ראה לקו"ת פרשתנו לח, סע"א. אוה"ת שם ע' תתקו.

* וע"ד מ"ש (שלח טו, כא) "מראשית עריסותיכם תתנו לה" – "עריסותיכם" (גם) מלשון עריסה (מטה), מיד כשניעור משנתו, ודוגמתו בפרשת כי תבוא (שקורין במנחה) – "ולקחת מראשית כל פרי האדמה גוי אל המקום אשר יבחר ה'".
** שנמשך ומתחבר עם הו"ד שלמטה, כמרומז בציוור אות אל"ף, יו"ד למעלה ויו"ד למטה, והוא"ו שמחברם יחד (ראה ספר הערכים ח"ב מערכת אותיות (אות אל"ף) ע' פ. וראה ס' הליקוטס (דא"ח להצ"צ) ע' תשפא. ושי"ן).

(*) וגם זה – "אינה אלא שפוחה אחת" (פרש"י שם).

כמ"ש הרמב"ם⁷² בנוגע ליעודים הגשמיים שבתורה, ש"הבטיחנו . . שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה כגון חולי ומלחמה ורעב וכיוצא בהן, וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה כגון שובע ושלוש וריבוי כסף וזהב", ונוסף לזה, גם בתורת תשלום שכר שצריך להנתן בזמן ד"היום לעשותם", "ביומו תתן שכרו", ולא רק שכר רוחני (ועד לגילוי אור א"ס ב"ה), אלא גם שכר גשמי, מעין ודוגמת השכר הגשמי שבימות המשיח⁷³, ש"באותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה . . שהטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר"⁷⁴, טובה ומעדנים (גם) בגשמיות⁷⁵ (כתוצאה מגילוי אור א"ס ב"ה בעולם⁷⁶).

*

יב. ויש לקשר האמור לעיל לתוכן הזמן שבו קוראין פרשיות אלו – כידוע⁷⁷ ש"המועדים של כל השנה . . בכולם יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן" – חודש אלול:

חודש אלול הוא חודש האחרון דכל

(72) הל' תשובה רפ"ט.

(73) ויש לומר, שכיון שבימות המשיח יהי' קיום התומ"צ בתכלית השלימות (כנ"ל ס"ט), נמצא, שהמעמד ומצב דימות המשיח הו"ע הכרחי (לא רק בתורת שכר, אלא גם) לצורך העבודה עצמה.

(74) רמב"ם בסיום וחזון ספרו, "משנה תורה".
(75) כמו הסעודה לדויתן ושור הבר ויין המשומר שתהי' (גם) סעודה גשמית (ראה תשובות וביאורים (ק"ת תשל"ד) סי"א בסופו ובהערה 23 שם* ו"נ).

(76) ראה בארוכה לקו"ש חל"ז בחוקותי תנש"א.

(77) של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א).

ולמעלה מעולם התהו⁶⁸, ולפני הצמצום⁶⁹, כהמעמד ומצב שלפני בריאת העולם⁷⁰ (אלא שנמשך ומתגלה בעולם).

ועוד וג"ז עיקר – שהעבודה היא מתוך מנוחה והתיישבות (כ"י תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה") כפשוטו, מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ע"ז שהקב"ה נותן לכאור"א מישראל כל המצטרך לו בגשמיות וברוחניות, ומתוך הרחבה, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה – לכל לראש, מצד ההכרח שבדבר לצורך העבודה עצמה⁷¹ (ולא בתורת שכר),

(68) כידוע שבשרש הראשון יעקב (תיקון) הוא הבכור (קודם לתהו), כמשל ה"שפופרת כו' יעקב שנוצר ראשונה כו'" (פרש"י תולדות כה, כו), ולכן, "ואוהב את יעקב" דוקא (ראה ס' הליקוטים (דא"ח להצ"צ) ערך יעקב ועשו (ע' א'קיד ואילך). ו"ש"נ).

(69) הן הצמצום שבבחי' עיגול והן הצמצום שבבחי' מרובע (כנ"ל הערה 29) – שב' צמצומים אלו קשורים עם תהו ותיקון, שתהו הוא בבחי' עיגולים, ותיקון הוא בבחי' יושר, מרובע (שלפני העיגול).

(70) ויש לומר, שמרומז במ"ש "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" (רוחו של מלך המשיח) שבהתחלת הבריאה ("שלכך נברא מתחילתו") – כי, שורש תיבת "מרחפת" הם האותיות ר' ח' פ' (רפ"ח), רפ"ח ניצוצים דתהו, שתכליתם ומטרתם (ע"י מעשינו ועבודתינו בהבירור שלהם) התגלות "רוחו של מלך המשיח" ש"מרחפת" מהתחלת הבריאה.

(71) ובפרט שכללות העבודה היא באופן ש"ה' אלקין שואל מעמך" (עקב יו"ד, יב) – "שואל" גם מלשון שאילה (והולאה), ובמילא, שייך בזה הגדר ד"עבד ליה* לאיש מלוה** (משלי כב, ז).

(*) ופשיטא שלילת הפכו – כמ"ש בפרקי אבות דשבת זו (פ"ב מ"י) "הלוה ואינו משלם . . שנאמר לזה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן" (הקב"ה שהוא צדיק של עולם חונן ונותן למלוה מה שלזה זה (אחר) ממנו ולא פרע לו" (פ"י הרע"ב), ועאכ"כ הלוזה (שאיילה) שלו.

(**) להעיר ששיעור היומי ברמב"ם הוא בהלכות מלוה ולוה.

(*) נדפס באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' ערו"ה המו"ל.

אחד⁸⁷ ("ישראל וקוב"ה כולא חד"), כמודגש בסיום וחותרם הארבעים יום שמרומזים בד' הודי"ן שבס"ת ד, אני לדודי ודודי ל⁸⁵ – יום הכיפורים, יום חתונתו, "שניתנו בו לוחות אחרונות"⁸⁸, ועד לשלימות הנישואין לימות המשיח.

ולהעיר, ש"נישואין" הוא גם מלשון "נשא", נשיאות ראש, ששלימותה במשיח, שנאמר בו "ירום ונשא וגבה מאד"⁸⁹, ועל ידו נעשית שלימות הנשיאות ראש דכאו"א מבנ⁹⁰, ובפרט ע"י ניצוץ משיח שבו⁹⁰, בחי' היחידה, "יחידה לייחדך", שמיחדת עם יחידו של עולם⁹¹.

והדגשה מיוחדת בכהנ"ל (בחודש אלול ד)שנת ה'תשנ"א – "תנשא"⁹² בלשון ציווי – הן בנוגע להתגלות וביאת המשיח ש"נשא גו' מאד", והן בנוגע להנישואין דכנס"י והקב"ה שבימות המשיח, ובלשון הילקוט שמעוני⁹³: "שנה

השנה, שבו עושים חשבון-צדק של העבודה דכל השנה, על מנת לתקן ולהשלים כל עניני העבודה דתורה תפלה וגמ'⁸⁷, ע"י עבודת התשובה⁸⁸ (כמרומז במ"ש בפרשתנו⁸⁹, ובכתה את אבי' ואת אמה ירח ימים"⁹⁰), ועי"ז באים להשלימות דהגאולה⁸⁸ (כמרומז במ"ש בפרשתנו⁸⁹ "ואחר כן תבוא אלי' ובעלתה והיתה לך לאשה", "דהיינו כענין שנאמר⁸¹ ביום ההוא וגו' תקראי לי איש"⁸², כמארז"⁸³ "לימות המשיח יהיו נישואין, שנאמר⁸⁴ כי בועליך עושין"), וגם חודש ההכנה להתחלת העבודה דשנה הבאה.

ועפ"ז יש לומר, שבחודש אלול מודגש חיבור ב' הענינים דעבודה ושכר – שהתחלת העבודה דשנה הבאה היא לאחר ובהמשך לשלימות העבודה (ובמילא גם תשלום השכר) דשנה החולפת.

וענין זה מרומז גם בהשם אלול, ר"ת "אני לדודי ודודי ל⁸⁵ – שבתחלת העבודה באופן של אתערותא דלתתא ("אני לדודי" ואח"כ "ודודי ל⁸⁵) מודגשת תכלית השלימות דכל העבודה (שכר), היחוד ד"אני"⁸⁶ ו"דודי" (כנס"י והקב"ה) באופן של נישואין, "והיו לבשר

(78) ומרומז גם בהר"ת דאלול – חמשת הר"ת דתורה ("אנה לידו ושמותי לך"), תפלה ("אני לדודי ודודי ל⁸⁵"), גמ' ("איש לרעהו ומתנות לאביזנים"), תשובה ("את לבבך ואת לבבי"), וגאולה ("אשירה לה' ויאמרו לאמר"), כמדובר כמ"פ (ראה לקו"ש חכ"ס ע' 272 ואילך. וש"נ).

(79) כא, ג.

(80) ראה ל"ת להאריז"ל עה"פ.

(81) הושע ב, יח.

(82) לקו"ת ריש פרשתנו לו, סע"ב.

(83) שמו"ר ספ"ו.

(84) ישעי' נד, ה. – הפטרת שבת זו.

(85) ב"ח או"ח רסתקפ"א ד"ה (והעבירו).

(86) כולל גם נפש הבהמית, ש, בבנינוני (מדת כל אדם). . היא היא האדם עצמו" (תניא פכ"ט).

(87) בראשית ב, כד.

(88) תענית כו, ב במשנה ובפרש"י.

(89) ישעי' נב, יג.

(90) ראה מאור עינים ס"פ פינחס.

(91) ראה לקו"ת ראה כה, א, כו, א. וראה גם לקו"ת פרשתנו לו, ג ואילך. ובכ"מ.

(92) כלשון הכתוב (בפרשה שבה נתפרש ע"ד ביאת המשיח), "תנשא מלכותו" ("שיבוא אחריו דוד ושלמה" (בלק כד, י"ד ובפרש"י), ומשיח הוא מזרע דוד ושלמה (סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. ועוד) – לשון הבטחה, וגם לשון ציווי (בהקדמת הנתינת כח).

(93) ישעי' רמז תצט. – ושם: "מלך פרס מתגרה במלך ערבי כו' ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם הגיע זמן גאולתכם" – ע"ד ובדוגמת מ"ש בפרשת השבוע, "ושבית שבי גו' ולקחת לך לאשה", שכתוצאה ממלחמה של ב' אומות בינם לבין עצמם, "שביו" ד, "אויבך" (כנ"ל סי"א), נעשה אצל בני ("לא עשיתי אלא בשבילכם") זמן הגאולה, "ושבית שבי גו' ולקחת לך לאשה", שרומז על הנישואין דהקב"ה עם כנס"י (כנ"ל בפנים).

אלול שבו, "קיימא סיהרא באשלמותא"⁹⁸, שרומז על השלימות דישאל ש"דומין ללבנה" ו"מונין ללבנה"⁹⁹ ו"עתידין להתחדש כמותה"¹⁰⁰, ובפרט שחידוש ושליומות הלבנה הוא עי"ז שמקבלת אור השמש, שהו"ע יחוד שמשא וסיהרא, ע"ד ובדוגמת ענין הנישואין דהקב"ה ("שמש הוי") וכנס"י (לבנה).

(ב) "מי"ד באלול ואילך ידרשו הלכות החג", "שלושים יום"¹⁰¹ לפני הרגל¹⁰² (דכיון שחודש אלול הוא חסר¹⁰³, מתחילים השלושים יום שלפני חג הסוכות ב"ד אלול) – התחלת ההכנה ל"זמן שמחתנו", שלימות (- חזקה) השמחה ("שלוש שמחות כתיב בחג"¹⁰⁴), הקשורה עם הגילוי דיוהכ"פ ("יום חתונתנו") שבו נעשה היחוד דהקב"ה וכנס"י, ובפרטיות יותר, "שמחתנו לשון רבים, שמתחברים ב' השמחות יחד, השמחה שמלמעלה למטה ישמח¹⁰⁵ ה' במעשיו עם השמחה שמלמטה למעלה ישמח¹⁰⁶ ישראל בעושי¹⁰⁷", שבזה מודגש

שמלך המשיח נגלה בו. . עומד על גג בית המקדש. . ואומר ענוים הגיע"ז זמן גאולתכם"⁹⁵, וכיון שנמצאים בחודש האחרון של השנה, אי אפשר לדחות ח"ו ות"ו קיומה של הבטחה זו, וצריכה להתקיים תיכף ומיד, ועד ביום הש"ק זה⁹⁶.

ובפשטות – שחודש אלול דשנת תנש"א הוא סיום וחותם, "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות", ובמילא, מקבלים תיכף ומיד השכר דימות המשיח ותחיית המתים, ועד להשכר דאלף השביעי, "מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא" – אבל בהוה, ביום זה ("ביומו תתן שכרו"), ובפרט קרוב לסיומו (בזמן המנחה), וברגע זה ממש.

יג. ובחודש אלול עצמו עתה הוא יום – י"ד אלול:

(א) י"ד אלול הוא ערב (והתחלת⁹⁷) ט"ו

94 להעיר מלקו"ת ר"פ שמיני: "להגיע", אן רירען בל"א" (כלשון הכתוב בנוגע לגאולת פורים: "ותגנע בראש השרביט" (אסתר ה, ב)). 95 ומסיים: "ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שזרח עליכם, שנאמר (ישעי' ס, א. – התחלת הפטרת ש"פ תבוא קומי אורי כי בא אורך. . באותה שעה מבהיק הקב"ה אורו של מלך המשיח ושל ישראל והולכים כולם לאורן של מלך המשיח ושל ישראל, שנאמר (שם, ג) "והלכו גוים לאורך ומלכים לנגה זרחך כו", ובאים ומלכים עפר מתחת רגליו של מלך המשיח וכו".

96 ובפרט שיום השבת שייך לגאולה – "מזמור שיר ליום השבת, מזמור שיר לעתיד לבוא, ליום שכולו שבת ומנוחה להיי העולמים" (תמיד בסופה), ובפרט יום השבת בחודש אלול שמפטירין בו בנחמות הגאולה, "שבע דנחמתא", ובשבת פרשת תצא (כשר"ה אלול חל בשבת) – שתי הפטרות (רני עקרה ועני' סוערה), נחמה בכפלים (וכפל – כולל הכפל דשבת – שייך לגאולה).

97 כי, מילוי ושליומות הלבנה הוא, "חצי כ"ט י"ב תשצ"ג" (ב"י או"ח סתכ"ו), שהוא בין י"ד לט".

98 זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד.
וראה שמו"ר פט"ו, כו.
99 ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.
100 נוסח ברכת קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).
101 ובלשון הכתוב בריש פרשתנו: "ירח ימים".
102 שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תכט.
103 וי"ל חסר למעלותא, ע"ד ובדוגמת "ונפקדת כי יפקד מושבך", שע"י חסרון הלבנה בערב ר"ח (יום הכ"ט), נעשה תיכף מולד הלבנה בר"ח (משא"כ בחודש מלא, ר"ח שלאחריו עיקרו ביום השני דר"ח).
104 יל"ש אמור רמז תרנד.
105 תהלים קד, לא.
106 שם קמט, ב.
107 לקו"ת דרושי שמע"צ פה, ד.

לייסד הישיבה, ונתמנה ע"י אביו למנהל-פועל להישיבה:

נישואין דכאו"א מישראל (גם איש פרטי) הו"ע הקשור עם הנישואין דכנס"י והקב"ה בימות המשיח¹¹⁴, שלכן מסיימים וחותמים השבע ברכות דנישואין בענין הגאולה: „מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים וגו'”¹¹⁵, ועאכו"כ נישואין דנשיאי הדור, „הנשיא הוא הכל”¹¹⁶, ובפרט נשיאים דתורת חב"ד, שמגלים פנימיות התורה באופן של הבנה והשגה, ועד לאופן ד„יפצו מעינותיך חוצה”, שעז"ז אתי מר דא מלכא משיחא¹¹⁷.

ובהדגשה יתירה בנישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבהמשך לזה וביחד עם זה היתה התייסדות ישיבת תומכי תמימים – כ"י:

תלמידי הישיבה נקראים „תמימים” ע"ש שלומדים „תורת ה' תורה הנגלית ותורת החסידות תמימה”¹¹⁸, ולא עוד אלא שהלימוד דפנימיות התורה הוא בהבנה והשגה, „כלימוד הסוגיות בנגלה דתורה”¹¹⁹,

החיבור דכללות העבודה („היום לעשותם”) עם השכר („למחר לקבל שכרם”), כי, „מעשיו... זהו כללות ענין היום לעשותם... וכשיושלם בחינת היום לעשותם יומשך מזה שישמח ה' במעשיו... והשמחה זהו גילוי פנימיות עתיק” (שיתגלה לעתיד לבוא)¹⁰⁸.

יד. והוספה מיוחדת בדורנו זה – שערב שבת זה („מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת”¹⁰⁹), הוא ביום י"ג (גימטריא ד„אחד”) אלול, הוא, יום הנישואין דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו [ולפנ"ו (ביום רביעי, „קמי שבתא”¹¹⁰)], י"א אלול, יום הנישואין של אביו כ"ק אדנ"ע, וששמלא מקומו הוא בנו יחידו¹¹¹ כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו], ולאח"ז ובהמשך לזה (במוצאי שבת) ט"ו אלול, יום התייסדות ישיבת תומכי תמימים (ביום השלישי¹¹² דשבעת ימי המשתה דנישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (בשנת נזר"ת¹¹³), שממנו באה ההצעה לאביו

(108) לקו"ת שם פט, ריש ע"ב. – ועיי"ש (פט, א"ד ב' האופנים (בחינות) בזה, תחיית המתים ואלף השביעי, או לאחר אלף השביעי. ואכ"מ.

(109) ע"ז ג, סע"א.

(110) פסחים קו, סע"א.

(111) שאינו צריך משיחה חדשה („אין מושחין מלך בן מלך אא"כ היתה שם מחלוקת... כדי לסלק המחלוקת” (רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ב)), כיון שנמשכת אצלו חוקת המשיחה דדוד שהיא „עד עולם” (שם, ה"ז).

(112) „ביום השלישי יקימנו ונחי' לפננו” – ביהמ"ק השלישי בגאולה השלישית (הושע ו, ב ובמפרשים שם).

(113) לפני צ"ד שנה*. – וי"ל הרמז: צ"ג כלים היו מוציאים בביהמ"ק בכל יום (תמיד פ"ג מ"ד), ויחד עם הכהן ה"ז צ"ד.

(114) להעיר מהמבואר בהמשך שמח תשמח שנאמר בשבעת ימי המשתה שע"י הנישואין שתכליתם הו"ע ההולדה מתגלה כח הא"ס בעולם (סה"מ תרנ"ז ע' קעו ואילך) – מעין ודוגמא והכנה לגילוי אור א"ס ב"ה בימות המשיח*.

(115) ע"פ ירמ' לג, יו"ד.

(116) פרש"י חוקת כא, כא.

(117) אגה"ק הדבועש"ט – כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

(118) שיחת שמח"ת תרנ"ט – „התמים” ח"א ע' כה.

(119) שיחת ט"ו אלול תרנ"ז – „התמים” שם ע' כג.

(*) ועפ"ז י"ל הטעם שענין הלידה מקרבת ומזרזת ופועלת ביאת המשיח (ראה יבמות סב, סע"א ובפרש"י).

(*) להעיר מהשייכות המיוחדת לשנה זו – כמורמז בלשון הכתוב (ישעי' סו, יב) „על צד תנשאו”, שבשנת הצי"ד (שהיא שנת תנש"א) – „תנשאו”.

שכינה במעשה ידיכם¹²⁵, שזהו תשלום השכר על כללות מעשינו ועבודתינו.

*

טו. מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל – „המעשה הוא העיקר”¹²⁶:

א) לפרסם בכל מקום ומקום שעומדים בסיום וחזרתם דמעשינו ועבודתנו (כ”י תצא למלחמה על אויבך”), ובהתחלת התקופה לתשלום השכר, „מתן שכרן של צדיקים” (כ”י תבוא אל הארץ גו’ וירשתה וישבת בה”), ובהתאם לכך צריכה להיות העבודה גם בעניינים השייכים לימות המשיח, החל מלימוד התורה בענייני משיח וגאולה וביהמ”ק, ועוד ועיקר – מתוך מנוחה והתיישבות, שמחה וטוב לבב, כולל גם ע”י עריכת התוודעויות של שמחה, ובמיוחד בשייכות לשמחת נישואין ושבעת ימי המשתה (כולל גם חיזוק „מנהג ישראל” לערוך סעודת עניים), מעין ודוגמא והכנה לקיים היעוד „אז (לעתיד לבוא) ימלא שחוק פינ”ו¹²⁷, אשר, בדורנו זה, שנשיא הדור, כ”ק מו”ח אדמו”ר, ששמו השני „יצחק”, ע”ש הצחוק והשמחה, הוא נשיא השמיני („אז” בגימטריא שמונה) להבעש”ט, נעשה הענין ד”ימלא שחוק פינ”ו” (לא בלשון עתיד, „אז”, אלא בלשון הווה.

ב) לפרסם בכל מקום ומקום ע”ד השליחות המיוחדת לתומכי תמימים – שנמשכת ופועלת בכל קצוי תבל באופן ד”נרות להאיר”¹²⁸ – שנוסף לכך שכל בית יהודי צ”ל בית תורה תפלה וגמ”ח

ששכל האדם מתייחד עם השכל דפנימיות התורה ב”יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות”¹²⁹ (כולל גם ש”והיו לבשר אחד” שבנישואין), מעין ודוגמא והכנה להמעמד ומצב דימות המשיח ש”היו כל ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כו”¹³⁰.

וגם (ולכן) נקראים „חיי”ל בית דוד” שמנצחים את המעמד ומצב ד”חרפון¹³¹ עקבות משיחך”, ופועלים התגלות וביאת משיח בן דוד באופן ד”ברוך ה’ לעולם אמן ואמן”¹³², כלשון הכתוב בסיום וחזרתם מזמור פ”ט בתהלים.

ולהעיר שתקופה זו (שמתוארת בסיום מזמור זה) נסתיימה כבר לאחר מעשינו ועבודתנו במשך ארבעים שנה מהסתלקותו של כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, שנתיסוף בהפצת המעיינות חוצה באופן ש”נתן¹³³ ה’ לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע”¹³⁴, ועתה עומדים בתקופה השייכת למזמור צדי”ק, שסיומו וחזרתו בפסוק „ויהי נועם ה’ אלקינו עלינו גו’ ומעשה ידינו כוננהו”, ש”תשרה

(120) תניא פ”ה.

(121) ויש לומר, שתיבת „חרפון” רומזת על 970 ניצוצים דתהו, שתכליתם ומטרתם (ע”י עבודת הבידורים) ההתגלות ד”רוחו של מלך המשיח” ש”מרחפת על פני המים” (כנ”ל הערה 70), ובפרט ע”י ההוספה בלימוד פנימיות התורה (תורתו של משיח) באופן של חריפות „חרפון” למעליותא.

(122) כדברי כ”ק אדנ”ע בשיחתו הידועה בשמח”ת תרס”א (נדרפסה בלק”ד ח”ד תשפז, ב ואילך. ועוד).

(123) תבוא כט, ג.

(124) ולהעיר מהשייכות לתודש אלול דשנה זו – חשבו”ן צדק דשנת „נפלאות אראנו” (ע”ינים לראות), והכנה לשנת „נפלאות בינה” (אזנים לשמוע”, כידוע שראי’ ושמיעה הם חכמה ובינה).

(125) פרש”י עה”פ.

(126) אבות פ”א מ”ז – שלומדים בשבת זו.

(127) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(128) ראה לקו”ש ח”ב ע’ 484 ואילך. וש”נ.

בה", ותיכף ומיד¹³¹, ולקחת מראשית כל פרי האדמה גו' והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם¹³², ועד לסיום הפרשה (שקורין במנחה): „השקיפה¹³³ ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל¹³⁴, החל מהברכה העיקרית דגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

131) ללא צורך להמתין שבע שכבשו ושבע שחלקו, ואפילו לא הזמן דצמיחת הפירות, כי „ונגש חורש בקוצר גו'“ (עמוס ט, יג).

132) ובפרטיות יותר – „הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל ה' אלקינו . . והחליל מכה לפניכם עד שהם מגיעין קרוב לירושלים . . משיכנסו כולם בשערי ירושלים יתחילו לקרות עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים . . הגיעו להר הבית . . אומרין הללויה הללו איל בקדשו וכו' עד כל הנשמה תהלל ייה הללויה . . הגיעו לעזרה דברו הלויים בשיר ארוממך ה' כי דליתני וגו'“ (רמב"ם הל' ביכורים ספ"ד).

133) להעיר ש„כל השקפה שבתורה כו' וזה לשון ברכה“ (ירושלמי מע"ש פ"ה ה"ה), „הופכים את הקללה לברכה“ (שמו"ר רפמ"א) – ע"ד מ"ש בפרשתנו „ולא אבה גו' ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך“ (ראה לעיל ס"ו ובהערה 43).

134) כו, טו.

(כמדובר כמ"פ¹²⁹), צ"ל כל בית מעין ודוגמת ישיבת תומכי תמימים, ע"י לימוד תורת החסידות (נוסף על לימוד התורה בכלל).

ג) לפרסם בכל מקום ומקום ע"ד ההשתדלות בנתינת צרכי החג לכל הזקוקים שלושים יום לפני החג, כדי שיוכלו להתכונן ל„זמן שמחתנו“ מתוך מנוחה שמחה וטוב לבב, ועוד לפני¹³⁰ – בנוגע לצרכי ראש השנה, כלשון הכתוב „אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו“¹³⁰.

ויה"ר שע"י הדיבור וקבלת החלטות טובות בכהנ"ל נזכה תיכף ומיד שהקב"ה יתן לכאו"א מישראל כל המצטרך לו, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, ועאכו"כ בהענין הכי עיקרי – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובלשון הכתוב בפרשה שקורין במנחה: „כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת

129) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 412 ואילך. ועוד.

130) נחמ"ח, יו"ד. וראה לקו"ש ח"י"ד ע' 369 ואילך. וש"נ.

הוספה

שמחה מיוחדת בכדי

להביא את המשיח - ינסו ויווכחו

. . . בהמשך לזה באה הצעה ובקשה מיוחדת – (הוסיף ענין ה) שמחה כדי להביא את משיח צדקנו והגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש. ובהקדמה:

במשך כל הדורות דזמן הגלות ציפו בני" והתפללו בכל יום ויום לביאת המשיח, ועאכו"כ צדיקי ונשיאי ישראל שאצלם היתה התשוקה והגעגועים כו' לביאת המשיח בתוקף הכי גדול, וכמה מהם מסרו נפשם לדחוק הקץ (למרות האזהרה שלא לדחוק את הקץ), כידוע בדברי ימי ישראל;

אבל אעפ"כ, אין זה מגיע לה"שטורעם" ע"ד ביאת המשיח שהתחיל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בהכרזתו הידועה ב"קול קורא" שנדפס בשעתו (לפני יותר מארבעים שנה) ב"הקריאה והקדושה" – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" – לאלתר דייקא, תיכף ומיד ממש,

ובהדגשה – שאין זה דחיקת הקץ כלל, כי אם, מפני שכבר הגיע זמנה של הגאולה, כאמרו כמ"פ שכבר נסתיימה כל העבודה, ולא נותר אלא "לצחצח הכפתורים", ולהמתין לביאת המשיח.

. . . אמנם, מאז ההכרזה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", וה"שטורעם" להביא את המשיח – עברו כבר עשרות שנים, ומשיח צדקנו עדיין לא בא... ואין הסבר על זה:

אמחז"ל "כלו כל הקיצין", והכריז נשיא דורנו **בקול קורא לאלתר לגאולה**, ומה ש"אין הדבר תלוי אלא בתשובה" – הרי בודאי שכבר עשו תשובה, שכן, ע"י הרהור תשובה אחד נעשה צדיק גמור, ואין לך אדם מישראל שלא הרהר כו"כ הרהורי תשובה.

. . . ויש לומר, שהדבר שעדיין לא עשו בשביל להביא את המשיח הוא – **עבודת השמחה הרצוי' בשביל להביא את המשיח.**

. . . ואף שבודאי היתה שמחה של מצוה בכל הדורות שלפנ"ז, שהרי שמחה של מצוה הו"ע עיקרי בעבודה, כמ"ש "עבדו את ה' בשמחה", "עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב", ובפרט בבנין ביהמ"ק הנ"ל – מ"מ, בשמחה של מצוה עיקר ההדגשה היא על (אופן) **העבודה**, שהעבודה צריכה להיות בשמחה,

ואילו המדובר כאן אודות השמחה להביא את המשיח הוא – על השמחה כשלעצמה, שמחה בטהרתה, עבודה של שמחה לשם מטרה ותכלית דביאת המשיח.

[מובן וגם פשוט, שאצל יהודי גם שמחה כשלעצמה קשורה עם עבודת ה', עניני התומ"צ, "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", אבל, יש להדגיש את השמחה עצמה, היינו, לא (רק) הענינים המביאים את השמחה, אלא השמחה עצמה – והשמחה תביא את המשיח].

ומכיון שכן, הרי, הדרך להביא את המשיח היא – לכאורה, ולא רק לכאורה, אלא כ"ה מסקנת הענין – ע"י הוספה בשמחה, שמחה בטהרתה, שמחה שתומ"י תביא את משיח צדקנו.

... והעיקר – שבמקום אריכות הדיבור והשקו"ט כו', יתחילו במעשה בפועל: לצאת בקריאה והכרזה ע"ד הוספה מיוחדת בשמחה כדי להביא את המשיח, ובודאי שעיי"ז יביאו את המשיח בפועל ממש, ובזריזות הכי גדולה, "לא עיכבן כהרף עין",

ואדרבה – ינסו ויווכחו!!

(משיחת ש"פ תצא ה'תשמ"ח - מוגה)

(נדפס בסה"ש תשמ"ח ח"ב)

המשיח של דורנו כבר נתגלה בכל התוקף

. . . ומה שמתחילים לטעון - היתכן הרי "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה שנאמר אז ימלא שחוק פינו"? - הרי נשיא דורנו ענינו "אז", דור השמיני, והוא הכריז בעצמו "לאלתר לגאולה", וציוה, וחזר על כך, והורה לפרסם ש"הנה זה בא", "מראה באצבעו ואומר זה" (לא רק "אחר כתלנו", שאפשר לראותו מסדק בכותל), וצריך רק להוסיף ב"עמדו הכן", כיון שהכפתורים כבר מצוחצחים,

ומה שבעוה"ז לא שייך שחוק - הרי בפסוק מפורש, שבמה דברים אמורים - כשמדובר רגע קודם גילוי משיח צדקנו, אבל מכיון שנשיא-דורנו ה' המשיח של דורנו והוא נתגלה בכל התוקף, ממילא, יש לא רק רשות, ל"ימלא שחוק פינו ולשונונו רנה", אלא ישנם כל הענינים ד"יוסף" ו"יצחק"!

ועפ"ז מובן זה שנשיא-דורנו דרש מהחסידים בדורו שיעמדו בתנועה של שמחה גדולה בלי הגבלות [אע"פ שהוא עצמו עבר מאסר שה' קשור עם שלילת החיים.]. והוא ממשיך אותה תנועה לדורו אחריו, לאנשים נשים וטף - החל מאלו שנמצאים כאן בעזרת-הנשים ובעזרת האנשים, וכן הילדים הקטנים, והם לוקחים איתם את האנשים ונשים וטף שבכל העולם כולו.

ובפרט שזהו דור הגאולה, שנעשה תיכף ומיד "יוסף אדני-י שנית ידו" וממשיך בפסוק "ומאיי הים", דקאי במיוחד על ארצות הברית (בה אנו נמצאים), חצי כדור התחתון.

(משיחת י"א אלול ה'תנש"א - בלתי מוגה)

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.
יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).
שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".
מעיון חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.
ליקוט נגונים: שתי חוברות על הניגונים שנגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).
דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.
דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח התמים מוה"ר מאיר בן ר' יהושע פאלק ע"ה
גרינבערג

אב"ד דק"ק וואוסטער מאסס. ובפטרסון ניו דזערסי
וראש ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש במאריסטאון
מחבר ספרים שיעורי גיטין ושיעורי מסכתות
נפטר ביום ג' אלול ה'תשס"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

*

ה"י שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל: 753-6844 (718)

חוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>